No. 139.

JAVASCHE COURANT.

DONDERDAG den 20sten November 1828.

OFFICIEEL GEDEELTE.

Door Zyne Excellentie den Minister van Staat, Kommissaris Generaal, zyn de volgende dispositien genomen:

CIVIEL DEPARTEMENT.

BENOEMD:

Tot controleur der landelijke inkomsten van de 1ste klasse, den controleur der 2de klasse *C. Persijn.*

Tot controleur der landelijke inkomsten van de 2de klasse, den controleur der 3de klasse *Z. Köhler.*

Tot controleur der landelijke inkomsten van de 3de klasse, den surnumerair *H. A. C. Smissaert.*

Tot 2den kommies bij de generale directie van financien voor de afdeeling begrooting, den klerk *C. A. de Mulder.*

SOERABAIJASCHE SCHUTTERIJ.

Tot 1sten luitenant bij de 1ste compagnie *H. C. Cramer,* thans à la suite.

HONORABEL ONTSLAGEN.

De 1ste luitenant bij de 1ste compagnie *J. Jessen.*
De 2de luitenant *W. A. Palm.*

BATAVIA, *den 19den november 1828.*

In de gelegenheid gesteld zijnde om onze lezers, overeenkomstig onze beloften, (*zie onze courant van den 17den dezer*) eenige nadere berigten mede te deelen, omtrent het voorgevallene met den Sultan van *Matam*, en hetgeen tot zijne onttrooning aanleiding had gegeven; zullen wij nu van het een en ander een kort verslag doen volgen.

Reeds meermalen waren bij het Gouvernement zware klagten over de eigendunkelijke handelingen van den Sultan van *Matam* ingekomen, welke niettegenstaande zijne plegtige belofte bij het met hem in de maand november 1822 aangegaan kontrakt, van tot beteugeling der zeeroovers en bescherming der scheepvaart, alles wat in zijn vermogen was te zullen bijdragen, integendeel is voortgegaan met de zeeroovers te beschermen, onderstand en schuilplaatsen aan te bieden. De vroeger op die bezwaren door het Gouvernement ingebragte vertoogen werden door den Sultan in den wind geslagen, en hij meende straffeloos in zijne verraderlijke en trouwelooze handelwijs te kunnen volharden.

Dan, de Chef van het Gouvernement in den loop van de maand april l. l. van den Resident ter westkust van Borneo, den heer *van den Dungen Gronovius*, de tijding ontvangen hebbende, dat meergemelde Sultan zijn euvelmoed zoover had gedreven, van het Nederlandsch grondgebied en de nationale vlag te schenden, nam onmiddelijk het besluit, om dien hoon op eene waardige wijze te wreken, en de eer en magt van het Nederlandsch gezag in dezen Archipel met klem te handhaven. Zie hier de omstandigheden, die, volgens het rapport van den Resident *Gronovius*, dat wij woordelijk overnemen, vooraf waren gegaan.

Aan Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal.

PONTIANAK, *den 22sten februari 1828.*

Reeds bij verschillende gelegenheden was mijn voorganger genoodzaakt bij het Gouvernement klachten in te dienen over de handelingen van den Sultan van *Matam*, welke niettegenstaande zijne plegtige belofte, bij het met hem in de maand november 1822, aangegaan contrakt, van tot beteugeling der zeeroovers en bescherming der scheepsvaart, alles wat in zijn vermogen was te zullen bijdragen, echter tot heden toe niet alleen is voortgegaan met de zeeroovers te beschermen, onderstand en schuilplaatsen aan te bieden, het uitrusten derzelve te vergunnen en te bevorderen, maar ook immer, trots de zoo dikwerf herhaalde vertoogen hiertegen en onder de belachgelijkste uitvlugten, vrij duidelijk te kennen gegeven heeft, hoe weinig hij zich aan dat contrakt wilde houden of om het Gouvernement bekreunen.

Thans zie ik mij genoodzaakt Uwe Excellentie daarvan een der grootste bewijzen kennelijk te maken, dat echter naar mijn gering oordeel niet door de vingers kan of mag gezien worden.

In de maand september a. p., is op een der riffen van *Karimatta* een schip gestrand, voornamenlijk geladen met tin, hetwelk ik veronderstelle een Engelschman te zijn, waarvan de ekwipagie zich schijnt gered te hebben. Het hoofd van *Karimatta, Batin Galang* genaamd, heeft, na dit verlaten, eenige der goederen, behoorende tot de lading en wapening, zoeken te redden, en werkelijk is hem gelukt, tien à twaalf stukken kanon benevens eenig tin en andere zaken aan den wal te brengen. De Sultan van *Matam*, dit vernemende, zond twee zijner onderhoorigen met name *Bandhaar* en *Abdul Rassip* naar den *Batin Galang*, en liet alle de door hem geredde zaken opeisschen; dan dit hoofd indachtig aan zijne belofte in handen van mijnen voorganger afgelegd van getrouw aan het Gouvernement te zijn, weigerde ronduit aan dit verzoek te voldoen, zeggende, dat de Sultan de Karimatsche eilanden aan het Gouvernement afgestaan hebbende, (en dit is werkelijk bij artikel 4 van voormeld contrakt geschied zoo dat sints dien tijd de Nederlandsche vlag onder bewaring van *Batin Galang* te *Karimatta* geplaatst is,) hij zich tot verkrijging dier zaken, tot den Resident te *Ponti nak* moest wenden en geene derzelve aan iemand hoe ook genaamd zoude afgeven, al wilde men ook geweld gebruiken, ten zij hij daaromtrent eenige bevelen van voornoemden Resident ontvangen had. Kort hierop kwam majoor *Radja Akil*, met eenige zijner praauwen te *Karimatta* aan en den *Batin Galang*, in hem een Gouvernements dienaar ziende, vervoegde zich dadelijk tot hem, met kennisgave dat er geruchten rondliepen van het voornemen van den Sulten van *Matam*, om met kracht van wapenen *Karimatta* te willen aantasten en hem *Batin* de verkregene stukken geschut en andere goederen met geweld aftenemen. De majoor schreef volgens zijne verzekering eenen brief aan den Sultan waarin hij hem het verkeerde van dusdanige handelingen onder de oogen bragt en ernstig aanmaande, omtrent het regt hetwelk hij op de geredde kanonnen en andere goederen meende te hebben, zich tot mij te wenden, en geenszins iets op den *Batin* te wreken, hetgeen hem zijn pligt als Gouvernements onderdaan geboden had. Dan dit vertoog schijnt van geene uitwerking geweest te zijn, want op het laatst der maand december a. p. is *Karimatta*, werkelijk door twee-en-twintig Matamsche praauwen onder het bevel van pangerang *Adi Makoerat* aangetast, en na twee dagen strijdens, overmeesterd, hetwelk echter niet zoude gebeurd zijn indien zij [illegible] dapper Nederlands vlag verdedigd hadden als de *Batin Galang* en zijn broeder *Panglima Radja*, welke beide gesneuveld zijn, als wanneer het de Matammers eerst gelukt is voet aan wal te krijgen, en zich van de meergemelde kanonnen en andere goederen meester te maken, welke allen naar *Matam* vervoerd zijn. Dan hiermede zich geenszins vergenoegende, zoo hebben zij hunnen euvelmoed nog gekoeld aan de lijken der zoo dapper voor de eer onzer vlag gesneuvelde *Batin Galang* en *Panglima Radja*, hebbende derzelver hoofden afgesneden, en benevens de Nederlandsche vlag welke zij op *Karimatta* waren meester geworden, aan stukken gereten, in triumf te *Matam* binnen gebragt, waartoe men zegt dat de Sultan reeds vooraf zijne bevelen had uitgevaardigd. Kort hierop schreef mij Pangerang *Ade Makoerat*, door den Sultan van *Matam* gelast te zijn, den *Batin Galang*, dewijl hij zich onbeschoft tegen Z. H. gedragen had, aftezetten, en een ander hoofd te *Karimatta* aan te stellen, hetwelk hij verrigt, en daartoe een inlander *Joeroekra* genaamd benoemd had, zonder echter van het aantasten en sneuvelen der beide hierboven genoemde lieden iets te melden, verzoekende evenwel te mogen weten, welke mijne voornemens omtrent de Karimatische eilanden waren.

Ik heb hierop niet geantwoord dewijl ik dadelijk op het vernemen dier onbillijke en de eer onzer natie aanrandende gewelddadigheden besloten had, Uwe Excellentie te verzoeken, door een wraakademend voorbeeld, niet alleen een einde aan dusdanige handelingen te maken, maar tevens eenigen indruk te verwekken op de overige vorstjes dezer residentie, en het vertrouwen van zoodanige inlanders op te wakkeren, welke Gouvernements onderdanen zijnde, met hen in betrekking komen, en genoodzaakt zijn hunne luimen aftewachten, ja hierdoor in het algemeen te bewijzen, dat het Gouvernement elken hetzelve aangebragten hoon met billijkheid weet te straffen.

Ik heb hierop het advies ingenomen van den majoor *Radja Akil*, welke voorheen eenigen tijd zijn verblijf te *Matam* gevestigd hebbende, genoegzaam met deszelfs sterkte bekend is, en hij heeft mij stellig verzekerd dat er zich in dat rijk niet meerder dan 300 à 400 weerbare mannen bevinden (de Dajakers uitgezonderd, edoch deze voeden te veel vrees voor vuurwapenen dan dat zij zich zouden durven verdedigen,) en eene magt van vier kannonneerboten, tien à twaalf praauwen panjajaps behoorlijk gewapend en bemand, alsmede dat een getal van zeventig à tachtig sol-

daten tot het doen eener landing volkomen genoegzaam zoude zijn tot het geven van eene gevoelige les aan *Matam*, ja tot het geheel vernielen van hetzelve, hetwelk mij insgelijks door vele andere inlanders bevestigd is.

Deze zaak in verband brengende met het reeds door den majoor *Radja Akil*, gedaan verzoek om vorst van *Succadana* te worden, waarover hij thans zelve naar *Batavia* vertrekt, en mij refererende aan mijne missive van den 29sten september 1827 no. 3, zoo vergeve Uwe Excellentie mij de stoutheid welke ik neme, om eerbiedig te verzoeken, dat het Uwe Excellentie moge behagen mij te magtigen.

1. Tot het tuchtigen van het rijk van *Matam* voor de reeds zoo dikwijls door hetzelve gepleegde misdrijven, waarvan het register te lang zoude zijn om hier aan te halen, als ook over de geweldadigheden tegen *Karimatta* gepleegd, met de thans hier zijnde vier kanonneerboten, alsmede het gedeelte der troepen hetwelk eerstdaags naar Java moet vertrekken, en bijkans honderd man bedraagt, edoch die ik tot de nadere beslissing Uwer Excellentie zal aanhouden, terwijl dat de pr... ... onder eene kleine tegemoet-koming door den majoor konden worden uitgerust.

2. Om den Sultan van *Matam* te onttroonen, en zoo mogelijk gevangen naar *Batavia* optezenden, en daarna den majoor *Radja Akil* aan te stellen tot Sultan van *Matam* en *Simpang*, (zijnde dit laatste rijkje door den dood van deszelfs panumbahan, weder geheel aan *Matam* vervallen) op zoodanige voorwaarden als Uwe Excellentie dienstig zult oordeelen.

3. Om in het algemeen en met betrekking tot deze zaak mij te magtigen, alle zoodanige maatregelen daar te stellen, als welke ik tot het meeste voordeel voor den lande in verband met de plaatselijke gesteldheid en omstandigheden zal noodig oordeelen, terwijl ik eindelijk de vrijheid neme, Uwe Excellentie eerbiedig te verzoeken, bij den majoor *Radja Akil* zelven wel zoodanige inlichting in te winnen als Uwe Excellentie tot meerdere opheldering dezer zaak zal mogen goedvinden, en mijn geheugen mogten ontsnapt zijn, alsmede voornoemden majoor, indien Uwe Excellentie mijn gedaan voorstel goedgunstig mogt aannemen, te gelasten, zoo spoedig mogelijk herwaards te rug te keeren.

De Resident ter Westkust Borneo,
D. J. VAN DEN DUNGEN GRONOVIUS.

Daar nu dit alles genoegzaam bleek, dat onaangezien de lankmoedigheid van het Nederlandsch Gouvernement, de roekelooze Sultan van *Matam* in zijne geweldenarijen en ontrouw steeds toenam, en noch ons gebied, noch onze vlag, noch onze ambtenaren ontzag, maar het eene durfde schenden, de andere hoonen, en 's Lands ambtenaren geweldig vermoorden, besloot, zoo als wij reeds vroeger gezegd hebben, de Kommissaris Generaal, den schuldigen Sultan te straffen, en tot dat einde eene militaire expeditie tegen hem te ondernemen.

Daar toe werd Zr. Ms. fregat *de Bellona*, aanboord hebbende 120 Europesche manschappen, en de Inlandsche flotille, onder het bevel van den majoor *Radja Akil*, hoofdzakelijk bestemd. *Radja Akil*, die ... besluit zich te *Batavia* bevond, vertrok in allerijl naar *Pontianak*, om de Inlandsche flotille in gereedheid te brengen en de komst van *de Bellona* af te wachte . In den avond van den 4den julij jl. ankerde genoemde bodem voor de monding der rivier *Pontianak* en werden dadelijk de voorloopige schikkingen tot het doen volbrengen der beraamde expeditie gemaakt.

(*Het vervolg hierna*).

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *den 19 november 1828*,

Het *Bataviaasch Genootschap* van *Kunsten* en *Wetenschappen* heeft, na door den drang der omstandigheden, ... tijd werkeloos te zijn geweest, op *vrijdag den 7den dezer*, eene algemeene vergadering gehouden, welke Zijne Excellentie de Burggraaf *Du Bus De Gisignies*, Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indie, wel met Hoogstdeszelfs tegenwoordigheid heeft willen begunstigen, hebbende Zijne Excellentie mede bij deze bijeenkomst den presidialen stoel wel gelieven te b kleeden, terwijl alle ter hoofdplaatse aanwezige leden, door hunne tegenwoordigheid bij deze plegtige gelegenheid, genoegzaam getoond hebben, het belang dat zij allen in den bloei van deze nuttige institutie bij voortduring blijven stellen.

Deze vergadering had hoofdzakelijk tot strekking, om de door overlijden, of verlaten dezer hoofdplaats, opengevallene plaatsen in het ligchaam van Bestuur aantevullen; zijnde dan ook tot leden van dat ligchaam door de algemeene vergadering benoemd, de heeren *G. de Seriere*, Mr. *P. Merkus*, *C. M. Baumhauer*, Mr. *J. Schneither* en Dr. *E. A. Fritze*, terwijl deze, en de aangeblevene leden des ligchaams van Bestuur, de heeren *D. Lenting*, Mr. *G. Buyskes*, Mr. *J. Bousquet*, en de secretaris *J. van der Vinne*, uit hun midden, tot president van het Genootschap hebben verkozen, den heer Mr. *J. Bousquet*.

Daarna overgegaan zijnde tot de admissie van eenige aan de algemeene vergadering tot corresponderende en gewone leden voorgestelde candidaten, zijn benoemd en geproclameerd:

Tot corresponderende leden, de heeren *J. N. Engestrum*, stads- heel- en vroedmeester te Amsterdam; *M. A. Jullien*, directeur van de *revue Encyclopédique* te Parijs; *G. Moll*, hoogleeraar te Utrecht; *C. J. Reuwens*, hoogleeraar te Leijden; *Abel Remusat*, lid van de Fransche Academie van Wetenschappen te Pa...

Tot gewone leden, de heeren: Jonkheer *A. d'Aneth*, Mr. *L. H. du Bus*, *L. C. du Bus*, *A. A. Ellinkhuyzen*, *J. F. van Overmeer Fisscher*, *T. J. Godefroy*, Jonkheer *W. van Hogendorp*, *J. A. Hazaart*, Jonkheer *F. E. de Jaegher*, *A. Morell de Tange*, Mr. *J. R. Modderman*, Jonkheer Mr. *H. M. van der Poll*, *A. J. L. Ram*, Mr. *J. Ruardi Tresling* en ... *van Zon*.

Hebbende eindelijk Zijne Excellentie de Burggraaf *Du Bus De Gisignies*, den haar door het Genootschap aangeboden titel van *honorair Beschermheer* van zelve, met welgevallen gelieven aantenemen en alle le... uitgenoodigd, van hunne zijde mede te werken, om het Genootschap, hetwelk sedert bijna vijftig jaren, hoe ongunstig de tijds omstandigheden soms ook mogen geweest zijn, is bestaan gebleven, door mededeeling ... eenigen letter- arbeid in staat te stellen, bij voortduring den naam te blijven verdienen, welke het tot dus ver door vaderlandsche en vreemde geleerden is ... gekend."

Zijnde ten slotte deze vergadering, na beraming van eenige huishoudelijke maatregelen, door Zijne Excellentie den honorairen Beschermheer gesloten.

De Secretaris van het Bataviasche Genootschap van Kunsten en Wetenschappen,
VAN DER VINNE.

Het eiland Java in verband beschouwd met Neerlands Handel, Zeevaart en Fabrijkwezen, en de ontwikkeling van het onwaardeerbare belang dat het bezit dezer voortreffelijke Kolonie voor het Moederland heeft, door JOHANNES LOMAN Jz, *te Batavia, uitgegeven te Amsterdam*, M. SCHOONEVELD *en* ZOON. *1828*.

Wij hebben reeds te lang gewacht met de aankondiging van dit in zulk eenen goeden geest geschreven werkje. Het is slechts 93 bladzijden en men kan dus wel nagaan dat het langrijke stof, die opgegeven wordt in zulk een kort bestek niet ten eenenmale afgehandeld is. Dit neemt niet weg, dat het werkje zoo als het daar leggende is, werkelijk verdiensten heeft, om dat het daadzaken bevat, die ten volle de waarheid betoogen dat Java voor den *Handel*, *Scheepvaart* en het *Fabrijkwezen* van Nederland, eene rijke bron van welvaart en voorspoed worden kan. Het is ons eenigzins moeijelijk den korten inhoud van het werkje van den Heer *Loman* op te geven, om dat de veelvuldige zaken die daar in voorkomen slechts als het ware aangestipt zijn, en bijna geene ontwikkeling toelaten. Breedvoeriger dan over eenige andere artikelen handelt de Heer *Loman* over de *suiker-* en *kattoen-teelt* om dat hij ze, en te regt, door eenige opbeuring en aanmoediging als geschikt rekent, om onzen handel, in verband met die van het Vaderland te doen herleven en uitbreiden. De ... matige wenken die ter bereiking van deze zoo wenschelijke uitbreiding door den schrijver gegeven worden, getuigen van 's mans goed begrip der zaak, het geen daarom des te meer lof verdient, daar de Heer *Loman* slechts eenen korten tijd in deze Kolonie had doorgebragt, toen hij het bedoelde werkje schreef. Hij toont met der daad het geen niet altoos blijkt straalt in de geschriften dergenen die slechts weinig tijd in Indie zijn geweest, dat hij van de voornaamste *kulturen*, den *handel* dezer gewesten, ter bevordering van Vaderlandsche vlijt en nijverheid, en van Koloniale-voorspoed, zich ... vere denkbeelden vormt. Het ware te wenschen dat die denkbeelden in het Vaderland algemeen ingang vonden, en men eens beproefde welke belangrijke winsten Java in den ... van onzen handel kan werpen, als deze niet te karig in deszelfs ondernemingen, de middelen wilde in het werk stellen, waarvan zonder eenigen twijfel uitbreiding, welvaart, bloei, de gelukkige gevolgen zouden zijn.

Te regt verwacht de heer *Loman*, ten dien opzigte goeds van de bemoeijingen van de hoofd- en sub-kommissie van landbouw (*) zoo zigtbaar ingesteld, om datgene, wat de kultuur van handels-produkten betreft, vooral te bevorderen, te ondersteunen, en te wijzigen. De tegenwoordige regering ...

(*) Wij zien met verlangen het verslag van de hoofd-kommissie van ... omtrent den voortgang der kulturen te gemoet.

...westen, doordrongen van het heilzame grondbeginsel, de produkten van Java te vermeerderen, ten einde, der werkzame bevolking gelegenheid tot den aankoop en de consumptie van produkten van Europesche nijverheid te verschaffen, laat dan ook daartoe geen middel onbeproefd, en het is juist de kultuur van *suiker*, *indigo* en *katoen*, die door den heer *Loman* te regt als zoo belangrijk voor de verhouding van deze gewesten tot het Vaderland en Europa, beschouwd wordt, die in de laatste tijden eene bijzondere ontwikkeling heeft bekomen.

Schoon wij de berekening van den heer *Loman*, omtrent de consumptie van ongedrukte en gedrukte lijnwaden niet ten eenmaal zonder durven beamen, moeten wij toch toestemmen, ... die artikels, als hoofd-artikelen moeten beschouwd worden, ... in den weldadigen geest der instelling van de handelmaatschappij, die door onzen geeerbiedigden Koning opgerigt is: *om nationale fabrijkwezen, den handel en de scheepvaart* op te beuren, aan te moedigen en uit te breiden, in de eerste plaats de aandacht der directie van die maatschappij, die in het groot werken *moet* en *kan* behoort te vestigen. De maatschappij getrouw blijvende aan dien weldadigen geest harer instelling, zal hefboom worden, waardoor de Nederlandsche handel, uit ...elfs verval kan worden getrokken, zij zal niet de dood ... van den vrijen handel noch van de tweede hand zijn, maar de eerste die minder kapitalen dan zij heeft, in de gelegenheid stellen, om van den overvloed, dien zij te vroeg heeft gekocht, nut te trekken, en de tweede als eene vruchtbare ...on, steeds te voeden en te onderhouden.

Java en deze archipel zijn voorzeker het tooneel waar deze ...igting hare grootste *operatien* kan verrigten, zoo tot het welzijn van het Moederland, als tot dat dezer rijke streken. Wij wenschen van harte dat de heer *Loman*, die voornamelijk ...doel op het oog schijnt gehad te hebben, daar van met ons gelukkige gevolgen moge zien. Hoe dit ook zij, hij heeft ... inziens ten vollen reeds zijn *wensch uitgedrukt aan het ...gen zijn werkje, bereikt.* » Dat men ofschoon niet altijd in die betrekking geplaatst, waarin men zijn Vaderland van het meeste nut konde zijn, echter aan zijne landgenooten dienst kan bewijzen.

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild.

...Nov. 14—Eng. schip *Marmion*, W. Wright, van Batavia, naar Antwerpen, ...ier: luitenant Heshuijzen. — Russisch schip *Hoopoe*, P. Blair, van dito, ... dito. — brik *l'Anam*, F. Nancij, van dito, naar Padang, passagier: de ... Van Spall. — Zr. Ms. brik *Dourga*, luitenant der 1ste klasse Jordaan, ...mde in het 1ste station.

BATAVIA.

Aangekomen.

...16—schoener *Dolphijn*, C. Komish, van Banca den 8sten november.
17—Zr. Ms. roei-kanonneer-boot *No.* 1.., adelborst der 1ste klasse ... ... Hoe ... Rouw den ..den october.
...Nov. 18—schip *Grace*, S. d'Allens, van Calcutta den 22sten october, ...ers: de heeren P. Kierulf, Macdonal, Repling en Gregorij. — brik *De ...heid*, L. Heijkoop, van Rotterdam den 27sten juni. — brik *De Jonge ...*, G. Vis, van dito den 30sten dito. — Eng. schip *Woodford*, J. Mil... van Diemensland den 27sten september.

Vertrokken.

...Nov. 11—schip *Magellan*, F. P. Hoed, naar Antwerpen. — schip *Alijda*, ... Knudsen, naar Samarang.—schip *Oeij Sinjô*, Singo Dronno, naar Pe...ng. — schip *Johanna Maria Wilhelmina*, J. C. Ross, naar Padang, ...rs: de heeren H. Bach, J. A. R. Casper en familie. — brik *Anna ...ta*, T. Watson, naar Soerabaija.
19—Zr. Ms. fregat *Bellona*, en roei-kanonneer-boot *No.* 14, kapi... zee H. ... Dibbetz, en luitenant der 2de klasse Van Speijk, beide ...llende om de noord.—schip *Vasco da Gama*, F. Versluijs, naar Soe... met Zr. Ms. troepen. — stoom-boot *Van der Capellen*, F. W. E. ... naar dito.

Schepen liggende ter reede.

...Ms. korvet *Anna Paulowna*; roei-kanonneer-boot *No.* 13; schepen ...chman, Helena Christina, Wilhelmina, Diederieka, Concordia, Zait ... Boeroong, Grace; brikken Peenghoeij, De Twee Gebroeders, Indra... Goanlie, Tagal, Tjoemp, Louiza Augusta, Tjingsoen, De Jonge ... De Nijverheid; galjas Kim Hokhin; schoeners Haphien, Blora, Kas... Dolphijn. — Eng. schepen Orynthia, Woodford. — Fransche schoener

---

ADVERTENTIEN.

...steding voor de levering van 5 stellen wagentuigen, ... paarden met zadels en leidsels, 12 stellen wagen... voor vier paarden, 12 zadels met toebehooren, 70 ...nen, 70 boenders, 141 halsters, ten dienste van ...rijen in de afdeeling Batavia.

...ghebbenden worden verzocht hunne inschrijvingen, vóór of op den 29sten dezer, aan den onder...den inteezenden, en op dien dag 's voormiddags te ... bij de uitbesteding tegenwoordig te zijn.

De Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen,
...tavia, ...den november 1828. J. C. REIJNST.

...Hoofd-baljuw van Batavia, brengt bij dezen ter kennis ... belanghebbenden, dat ter zijner secretarie ter ...eggen de concept voorwaarden, voor den afstand ... van verpachting der gouvernements areen-suiker ...ntschappen *Tjanjor* en *Bandong*, voor de ... en 1830, waar voor de inschrijvings biljetten, voor of uiterlijk op den 10den december aanstaande, op het residentie bureau te *Tjanjor* moeten zijn ontvangen.

De Hoofd-baljuw van Batavia,
Bij absentie.
Batavia, *De secretaris,*
den 17den november 1828. HORA SICAMA.

—De Hoofd-baljuw van Batavia, in aanmerking genomen hebbende dat alle schepen, vaartuigen en praauwen open of overdekt, van de grootte van vier lasten of daarboven, ingevolge art. 18 der instructie voor het vendukantoor worden gelijk gesteld, met vaste of onroerende goederen, waarvan het wettig bezit geconstateerd moet worden door behoorlijke eigendoms bewijzen, verleden voor leden kommissarissen in den raad van justitie; brengt bij deze ter kennis van de eigenaren van zoodanige schepen en vaartuigen, welke hun regtmatig bezit door geene zoodanige acten kunnen bewijzen, dat zij zich als nog binnen den tijd van eene maand, na dato dezer, en voorzien van de noodige meetbrief opgemaakt door den scheepsmeter, voor leden kommissarissen uit den raad van justitie zullen behoren te vervoegen, ten einde de vereischte bescheiden van eigendom ingevolge de wet te kunnen doen opmaken, en dat in den vervolge bij ieder verkoop of andere wijze van overgang van eigendom, van zoodanige schepen of vaartuigen of praauwen, de premitieve eigenaars zich almede voorzien van het gemelde bewijs van eigendom, zullen hebben te vervoegen voor dezelve kommissarissen, om voor hen de acte van overdragt te passeeren en een ander bewijs van eigendom op naam van den nieuwen verkrijger te doen op maken; zullende alle de bedoelde schepen, vaartuigen en praauwen, welke na voorschreven termijn bevonden worden te varen, het zij al of niet bij het buiten praauw-veer ingenomen, zonder van de meergenoemde bewijzen van eigendom voorzien te zijn, worden aangehouden.

Batavia, *De Hoofd-baljuw voornoemd,*
den 19den november 1828 VAN DER VINNE.

—De Hoofd-baljuw van Bativia, in aanmerking nemende dat bij Gouvernements resolutie d. d. 4 dezer no. 26 bepaald is, dat de reizende civiele ambtenaren en militaire officieren welke tot het vrij gebruik van Gouvernements postpaarden geregtigd zijn, te Batavia hunne aanvragen tot de verstrekking derzelve zullen moeten rigten aan hem Hoofd-baljuw, op wiens autorisatie de postmeester gehouden ... de kosteloose verstrekking ... men; brengt bij deze ter kennis van de civiele en militaire ambtenaren, welke uit den aard hunner betrekkingen dan wel krachtens hunne instructie tot reizen verpligt of bevoegd zijn, en van de zoodanigen welke in kommissie of bij gelegenheid eener verplaatsing, zonder vermeerdering van traktement, reizen, dat zij zich ter bekoming van de noodige autorisatie tot verstrekking van postpaarden zullen moeten vervoegen, bij hem Hoofd-baljuw voornoemd dan wel bij zijnen secretaris.

Batavia, *De Hoofd-baljuw voornoemd,*
den 19den november 1828. VAN DER VINNE.

—De Resident van Bantam maakt bij deze bekend, dat ingevolge resolutie van Zijne Excellentie den Luitenant Gouverneur Generaal in Rade, de dato 21 october jl. no. 45, op woensdag den 26sten dezer, te Bantam openbaar zal worden verkocht, eene hoeveelheid schoone houtwerken, bestaande uit ruim twee honderd jatiebalken en twee honderd veertig jatiezwalpen, van vijf tot vijftig voeten lang en van vijf tot zeventien duim breed; kunnende dezelve dagelijks door een ieder worden bezigtigd.

Bij afwezigheid van den Resident voornd.
Ceram, *De Secretaris,*
13 nov. 1828. P. P. ROORDA VAN EIJSINGA.

—Het Militaire Departement bij appostilaire dispositie van Zijne Excellentie den Luitenant Gouverneur Generaal, dd. 12 dezer no. 1, gemagtigd zijnde, om onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, openlijk aan den minst inschrijvenden uittebesteden:

Het leveren van doodkisten; het wasschen en met stroo vullen van een matras; het wasschen en met stroo vullen van een hoofdkussen; het met stroo vullen van een matras; het met stroo vullen van een hoofdkussen; het wasschen van een sprij; het wasschen van zieken kleeding per 100 stuks; het wasschen van een matras; het wasschen van een hoofdkussen; ten behoeve van de onderscheidene hospitalen en garnizoenen op Java.

Zoo wordt bekend gemaakt, dat voor de verschillende garnizoenen en hospitalen in de 1ste en 5de groote militaire afdeelingen, bij de onder-inspecteurs der militaire administratie te Batavia en te Soerabaija, en voor de verschillende garnizoenen en hospitalen in de 2de groote militaire afdeeling, bij den onder-inspecteur der militaire administratie te Samarang, als ook bij de fungerende on-

der-inspecteurs te Djocjokarta, Klatten, Soerakarta, Magellang en Bageleen, en bij de plaatselijke kommandanten te Salatiga en Rembang, de inschrijvings-billetten kunnen gezonden worden; met bepaling dat de aanneming plaatselijk zal kunnen geschieden, en dat voor ieder der hierboven aangehaalde uitbestedingen afzonderlijk kan worden ingeschreven.

De definitive aannemers zullen gehouden zijn, voor de naarkoming van hun contract te stellen twee gegoede borgen, ten genoegen van de onder-inspecteurs, fungerende onder-inspecteurs en plaatselijke kommandanten hiervoren vermeld.

De onder-inspecteurs, fungerende onder-inspecteurs en plaatselijke kommandanten voorschreven, zijn gemagtigd om voor zoo veel hunlieden aangaat, de inschrijvings-billetten aantenemen, en op den 12den december 1828, de uitbesteding te doen, naarvolgens het reglement, gearresteerd bij besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, dd. 10 mei 1827.

Elk artikel zal door dezelven op dien dag afzonderlijk worden opgeveild, en de toewijzing onder nadere goedkeuring van het Gouvernement aan den minste mijnder geschieden. Niemand zal het regt hebben, afstezien van het hem op voorschrevene wijze toegewezene, al heeft hij ook voor mindere artikelen ingeschreven, dan waarvoor hem de aanneming, uithoofde hij geen minste inschrijver noch mijnder is geweest, te beurt gevallen is.

De betaling zal geschieden bij voorkeur maandelijks, dadelijk na dat de rekening van de algemeene rekenkamer gelikwideerd bij den onder-inspecteur zal zijn terug ontvangen.

Ter bekoming van meerdere inlichtingen wegens de bijzonderheden der uitbesteding, omtrent de prijzen die aan de tegenwoordige aannemers worden betaald en dergelijke, kunnen de gadinghebbenden zich wenden tot het militaire departement en de onder-inspecteurs der drie groote militaire afdeelingen.

Gadinghebbenden worden verzocht hunne inschrijvings-billetten, houdende omschrijving van de artikelen, waarvan zij de aanneming wenschen te bekomen, tegen welke prijzen en in welke muntspecien, en melding der borgen, behoorlijk verzegeld, en van buiten beschreven met de woorden, *aanneming volgens advertentie van het militaire departement, dd. 14 november 1828*, voor of uiterlijk op den hierboven bepaalden dag aan de voornoemde officieren in te dienen, waarbij genegen zijn de aanneming te doen; zullende de uitbesteding op dien dag des morgens te 10 ure worden gehouden, waarbij de gegadigden verzocht worden tegenwoordig te zijn.

De waarn. chef van het militaire departement,
OSTEN.

Batavia, *den 14den november 1828.*

—De Kapitein ter Zee, Kommandant en Directeur van Zr Ms. Zeemagt in Oost-Indië, maakt hierbij bekend, dat ten zijnen bureele, in het Gouvernements huis te Weltevrede, op woensdag den 10den december aanstaande, des voormiddags te 10 ure, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, eene uitbesteding zal worden gehouden, tot het leveren der dagelijks benoodigde verversching voor Zr. Ms. ter reede van Batavia liggende Nederlandsche en Koloniale oorlogschepen en vaartuigen, gedurende het jaar 1829; zijnde de hoofdvoorwaarden dezer uitbesteding als volgt:

1°. De behoefte voor een jaar, wordt calculatief begroot op de ondervolgende hoeveelheden:

25,000 ponden versch rundvleesch,
6,000 « « varkensvleesch,
25,000 rantsoenen versche groenten,
15,500 ponden aardappelen.
6,000 rantsoenen kool.
12,000 ponden patatters.
10 levendige ossen of koeijen, ieder 150 ponden zwaar.
5 idem idem, ieder 180 ponden zwaar.
30 levendige varkens;

terwijl deze leverancie wordt begroot eene jaarlijksche som van f 10,000 te zullen kunnen bedragen.

2°. Het Gouvernement zal niet verpligt zijn eene bepaalde hoeveelheid in ontvangst te nemen, maar de leverancie zal moeten plaats hebben naarmate van de dagelijksche behoefte der ter reede liggende oorlogschepen en vaartuigen.

3°. De beesten zullen des avonds voor de aflevering moeten geslagt en de geleverd wordende verversching van goede kwaliteit zijn, namelijk het vleesch, goed gezond rundvleesch van drooge gezonde vette koeijen of fijn gesneden ossen, en het spek van goede gezonde wel doormeste Chinesche varkens; het tegendeel hiervan bevonden wordende, zullen zoodanige artikelen den Lande niet in rekening mogen gebragt worden.

4°. Des morgens, voor den dag der aflevering, zullen de kommanderende officieren door hen geteekende en door den haven- en equipagiemeester alhier geviseerde bons voor het voor den volgenden dag benoodigde, aan den leverancier doen toekomen.

5°. De leverancie der invoege voorschreven aangevraagde verversching zal voor alle de ter reede liggende oorlogschepen en vaartuigen, en zonder dat daarvoor afzonderlijke transportkosten worden gevalideerd, geschieden aan boord van het wachtschip, des morgens voor zeven ure, alwaar de aflevering zal plaats hebben, aan de onderscheidene sloepen, die tot dat einde door de daarbij betrokken oorlogschepen zullen gezonden worden.

6°. Bijaldien de omstandigheden vorderden, dat de verversching aanboord der oorlogschepen, geankerd liggende onder het eiland Onrust en in deszelfs nabijheid oostwaarts tot het eiland Edam, aldaar zouden behooren te worden bezorgd, zal zulks mede kosteloos voor den Lande moeten bewerkstelligd worden.

7°. De aannemer zal verpligt zijn te zorgen, dat het benoodigde en aangevraagde aanhanden zij en steeds in tura worde afgeleverd; terwijl wanneer de dienst vereischt om 's Lands schepen en vaartuigen van levendig slagtvee te voorzien, hij mede zal gehouden wezen op de eerste aanvrage daaraan te voldoen.

8°. Aan het gestipuleerde bij het voorgaande art. niet voldoende, zal de aannemer vervallen in eene boete ten bedrage van de drie dubbelde waarde van het ontbrekende, boven en behalve de betaling van het meerkostende, waarvoor het ontbrekende alsdan voor zijne rekening zal worden ingekocht.

9°. De aannemer zal moeten stellen twee goede borgen ten genoege van het Marine Departement.

10°. De betaling zal geschieden na dat de maandelijksche rekeningen door de Algemeene Rekenkamer zullen zijn gelikwideert.

Gegadigden voor bovenstaande leverancie worden genoodigd hunne inschrijvings biljetten, verzegeld en voorzien van het opschrift: « *Marine Leverancie Verversching*,» voor of uiterlijk op den dag der uitbesteding aan het Marine Departement in te zenden, en bij de ...

Zullende nadere inlichtingen, ten aanzien dezer leverancie, inmiddels bij het Marine Departement en ten kantore van den haven- en equipagiemeester te Batavia kunnen verkregen worden.

Batavia, *den 15den nov. 1828.* *De Kommandant en Directeur,*
A. W. DE MAN.

—De Kapitein ter Zee, Kommandant en Directeur van Zr. Ms. Zeemagt in Oost-Indië, brengt als daartoe behoorlijk geautoriseerd, ter kennis van de belanghebbenden, dat bij ampliatie van het verminderd tarif voor onkosten van materialen, gereedschappen en werklieden, welke krachtens Gouvernements besluit van den ... september 1826 no. 8, in rekening worden gebragt, de bij het etablissement op het eiland Ontrust in ... mering of reparatie komende schepen, voor het ... der ankers, welke die schepen zullen benoodigd hebben, zal worden betaald *een gulden* daags voor iedere ... derd ponden, welke deze ankers zullen zwaar zijn.

De Komm. en Dir. voornoemd,
A. W. DE MAN.

Batavia, *15 november 1828.*

—De Kapitein ter Zee, Kommandant en Directeur van Zr. Ms. Zeemagt in Oost-Indië, maakt hierbij bekend, dat ten zijnen bureele in het Gouvernements ... Weltevrede, op vrijdag den 12den december ... de des voormiddags te 10 ure, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement eene uitbesteding ... den gehouden, voor het leveren van het benoodigde *brandhout* ten dienste der Marine te Batavia, ... de het jaar 1829.

De behoefte voor een jaar wordt begroot op ... *tig* vademen, ieder vadem *achtalen* voeten lang, ... ten hoog en *twee* breed.

Het Gouvernement zal niet gehouden zijn deze ... veelheid in ontvangst te nemen, maar de leverancie ... enkeld bepalen naar mate van de behoefte.

De aflevering van het benoodigde *brandhout* zal geschieden aan 's Lands Werf, op aanvrage van den Haven- en Equipagie-Meester of van de kommanderende officieren der ter reede liggende oorlogschepen en vaartuigen, mitsgaders van den Administrateur van het etablissement op het eiland Onrust.

(*Zie verder het Bij*...

Bijvoegsel der Javasche Courant.

DONDERDAG, *den 20sten November* 1828.

hout zal moeten wezen goed droog brandhout, en nemer gehouden zijn te zorgen, dat de leverancie op den behoorlijken tijd worde bewerkstelligd.

lien de aannemer aan het bepaalde bij het voor- artikel niet voldoet, zal dadelijk van wege het nement voor zijne rekening in de behoefte wor- orzien, terwijl hij nog bovendien zal vervallen in oete ten bedrage van het een vierde gedeelte van gevraagde.

aannemer zal voor de nakoming zijner verbindtenis stellen twee goede borgen ten genoege van het Departement.

betaling zal geschieden na dat de maandelijksche gen door de Algemeene Rekenkamer zullen zijn deerd.

nghebbenden worden uitgenoodigd hunne inschrij- biljetten behoorlijk gesloten en voorzien met het ift.

« *Marine leverancie brandhout.*"

of uiterlijk op den dag der uitbesteding aan het Departement in tezenden, en overigens op dien elij in persoon tegenwoordig te zijn.

De Komm. en Dir. voornoemd,
A. W. DE MAN.

den 15den november 1828.

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	BATAVIA.		SAMARANG.		SOERABAIJA	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
rood de 14 oncen.	„	25	„	30	„	33½
leesch het katje,	„	26½	„	50	„	34
esch het pond. . .	„	20	„	16	„	18

MARKTPRIJZEN.

	BATAVIA.		SAMARANG.		SOERABAIJA	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
olie per [illegible] of la.	14	„	[illegible]	8	6	70
bottel.	„	50	„	„	„	„
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5	60
[illegible]	„	30	„	„	„	„
[illegible] pikol. . .	„	„	30	10	20	„
koijang.	110	„	78	„	75 à 80	„
gantang.	„	50	„	19	„	21
de vadem van op 6	12	50	19	„	11	„

EDICTALE CITATIEN.

het land.

de Raad van Justitie te Samarang, op het daar- den fiskaal R. O. bij denzelven Raad gedaan heeft verleend het derde default en de profijten regtens, met admissie tot het doen eener vierde *superabundantie* bij edicte *ad valvas curiæ*, tegen alle degenen, die vermeenen eenig regt, pretentie te hebben, op eene somme van *twaalf en ses en een halve* cents, zijnde het zuivere van eene prauw sampang of jol, welke aan Tiedoenan, bewesten de residentie Japara, is t, en welke op den 15den november passato is opgevist, waarvan de eigenaar onbekend is; dat ik ondergeteekende eerste deurwaarder explioiteur bij voornoemden Raad, bij deze vierde maal ex superabundantie dagvaard alle de- vermeenen eenig regt, actie of preten- hen, op het provenu van opgemelde sampang op woensdag, die zijn zal den 17den decem- des morgens te half acht ure, in persoon dan, magtigden te compareren ter openbare rolle den Raad, op desselfs gewone audientie zaal, te zien dienen van intendit, met de verificatoire van dien, en daartegen te procederen als naar poene tegen de nalatigen of non-comparanten, den worden verklaard van hun regt en preten- verstoken, en hen deswege zal worden opgelegd stilzwijgen.

geaffichеerd en gepublicееrd, na voorgaanden van de puije van het raadshuis te Samarang, den ember 1828.

De eerste deurw. en gezw. expl. voornd.
A. PIJL.

KOOP VAN GOEDEREN.

dag den 3den december 1828, des morgens te 9 ure, zal krachtens vonnis van den Landraad alhier, in dato 6 october 1828, en de daar op verleende executorie, te Bangil, bij wege van executie ten behoeve van den chinees *Han Ingliong*, publiek verkocht worden:

Een steenen met pannen gedekt huis, bijgebouwen en ringmuur, staande op Gouvernements grond in de kampong Wettan-Aloon (Bangil), benevens eenige losse goederen, alle in eigendom toebehorende aan den javaan *Dermo Dirdjo.*

Alle degenen die eenig regt, actie of toezegging op voornoemde vaste en losse goederen, zoude willen pretenderen, en zich opponeren tegen gemelde executie en verkooping, kome en make het mij ondergeteekenden bekend.

Gepubliceerd te Passaroeang, den 7den november 1828.
De waarnd. expl. te Passaroeang,
J. F. JACOBSZ.

—Op donderdag den 27sten november 1828, zal door de weeskamer alhier, voor rekening des boedels van wijlen *F. W. Lapre*, worden verkocht: zeker stuk erf, gelegen in de kampong Pasawahan alhier, ter inhouds vlakte van een honderd en veertien vierkante roeden en zeven en twintig vierkante voeten. Namens de weeskamer.

Soerabaija, *De Secretaris*,
den 3den november 1828. ARRIENS.

—Bij den ondergeteekenden aangebragt, versche provisien van boter, kaas, hammen, tongen, gerookt vleesch, saucijs de bologne, rolpens, gebrade rollades en kalfschijven, haring, ansjovis, keukezuren, gedroogde vruchten, rode-, maderawijn, cognac-brandewijn, jenever, siroop de punsch, likeuren, bier op bottels, fraaije thee serviezen, muur- en hangstolpen, spiegels en schilderijen, dames goederen, zijden mans hoeden, petten, rokken en buisen, drap de soie, merinos, cammalot, grijn, fraaije bloemen en guirlandes, kousen en sokken, jagtgeweeren, hagel en kruijt, tabak in kardoesen, sigaren, enz. L. BLOK.

—Echte casemieren shawls en rozenolie, bij
J. SPEET.

—Pas aangebragt en bij den ondergeteekenden te bekomen, kwart en kleine echte casemieren shawls.
GONSALVES.

—De vastigheden door Mr. *G. Gevaerts qq.*, in de Javasche Courant van den 4den november jl., ter verkoop bij executie aangekondigd, zullen op vrijdag den 28sten november 1828, ter plaatse alwaar alsdan vendutie zal worden gehouden, worden verkocht.

—De advertentie in de Courant van den 18den dezer, geheel abusievelijk gesteld zijnde, maakt de ondergeteekende bekend, dat door hem op de vendutie van aanstaanden vrijdag, en in zijne kwaliteit geen kopergeld zal worden verkocht.

Batavia, *De Advokaat Fiskaal*,
den 18den november 1828. VAN TEUTEM.

—Behalve het huis en de reeds geannonceerde fraaije meubelen, schilderijen, enz., zullen op de vendutie van heden, op den weg van Tanabang, nog worden verkocht, eenige batiksche kleedjes, port- en muscaatwijn, enz., enz.

—Verkoop bij executie, zaturdag den 22sten dezer, voor het huis van den heer *G. Hager*, op Molenvliet, van chinesche en andere huismeubelen, chitsen en diverse andere winkel-goederen, slaven, enz., balken, en een fraai exemplaar van Valentijn over Oost Indie, en de vastigheid vermeld in de Couranten van den 8 en 11den dezer.

—Op de vendutie vrijdag aanstaanden, zal worden verkocht eene slavinne, oud 19 jaren, bekwame lijfmeid en fijne naaister.

HUWELIJKEN.

Getrouwd,
De 2de luitenant ter zee SIKMAN,
met
S. C. SCHROVESTIJN,
Soerabaija, *6 november 1828.*

—Getrouwd,
W. E. VAN REIJN,
met
H. D. RIES.
Soerabaija, *6 november 1828.*

NAGELATEN BOEDELS.

Die iets te vorderen heeft van of verschuldigd is, aan den boedel van wijlen den alhier abintestato overleden kommies op wagtgeld *F. W. Lapre*, wordt verzocht, daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden, aan de weeskamer alhier. Namens de weeskamer.

Soerabaija, *De Secretaris*,
den 6sten november 1828. ARRIENS.

POST-KANTOOR.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat het brieven paket voor Nederland per het schip HELENA CHRISTINA, gevoerd door *B. J. Martens*, op donderdag den 20sten dezer, vóór 12 ure, zal worden gesloten.

Batavia, *den 19den november 1828.* *De postmeester,* P. A. BIK.

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. Pitcairn verlaat Java.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

Kamers te huur, bij L. BLOK, *op Goenoengsaharie.*

—Wordt te huur aangeboden een boschrijk stuk grond, voorzien van het noodige water, (en dus zeer geschikt ter aanplanting en bereiding van indigo), gelegen in het zuidelijk gedeelte van Tanjong-oost.

D. C. H. VAN RIEMSDIJK.

—Te koop, een tuin op Amanusgracht bij de drie bruggen, met een daarop staande steenen huis met pannen gedekt, en wel voorzien van klappers en andere vruchtboomen, grasland en houtbosschen, te bevragen bij THIESSEN.

—Het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, door deszelfs mede Bestuurder, den Heer Medecinæ Doctor *C. L. Blume*, een man, wiens uitstekende verdiensten in deze Kolonie over bekend zijn, uitgenoodigd zijnde, aan de navolgende aankondiging al die publiciteit te geven, voor welke dezelve vatbaar is, voldoet volgaarne aan deze uitnoodiging, terwijl de ondergeteekende mede ter kennisse van het algemeen brengt, dat bij hem eene inteekenings-lijst gedeponeerd is, ten einde alle personen, die genegen mogten zijn, zich dit belangrijk werk aanteschaffen, in de gelegenheid te stellen voor hetzelve te subscriberen.

De Secretaris van het Bataviasche Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, VAN DER VINNE.

FLORA JAVÆ

nec non insularum adjacentium,

AUCTORE

CAROLO LUDOVICO BLUME,

Med. Doct. naturæ nuper investigatore in Coloniis Batavis indiae Orientalis ibique rebus Medicis præfecto, horti Botanici Bogoriensis Directore, Instit. regii Amstelod. Sodali, Academiae Caesareae Nat. Curios. Pluriumque Societatum Doctarum Socio.

ADJUTORE

JOANNE BAPTISTA FISCHER,

Med. et Chir. Doct.

CUM TABULIS LAPIDI ÆRIQUE INCISIS.

REGIAE MAJESTATI CONSECRATA.

PROSPECTUS.

Quoique l'Archipel des Indes ait été, depuis plusieurs siècles, le but constant des recherches des Européens, des Hollandais surtout, dont les colonies occupent la plus grande partie de cette vaste contrée, on ne peut se dissimuler que son histoire naturelle en général, et la botanique en particulier ne soient encore qu'imparfaitement connues. On doit en attribuer la cause aux difficultés presque insurmontables qu'oppose aux savans qui veulent pénétrer dans l'intérieur de Java et des îles adjacentes, la pernicieuse influence du climat; elle a souvent rendu inefficaces les encouragemens donnés par le gouvernement des Pays-Bas aux recherches scientifiques.

Personne en effet n'ignore quels secours furent prodigués à RHEEDE et à RUMPH par l'ancienne *Compagnie des Indes Orientales*: la publication de leurs magnifiques ouvrages en a été le résultat. Plus tard l'Espagnol NORONHA, le Suédois THUNBERG, le Francais LECHENAULT DE LA TOUR, l'Américain HORSFIELD et plusieurs autres n'eurent qu'à se louer, pendent leur séjour à Java, de la protection et des soins de notre gouvernement. Peu d'entreprises enfin ont été aussi largement conçues et sagement combinées que celles dont le ROI chargea, il y a quelques années, MM. REINWARDT, KUHL et VAN HASSELT; malheureusement la mer a englouti les plus riches et les plus précieux résultats de cette expédition; deux des savans qui la composaient, MM. KUHL et VAN HASSELT ont succombé au milieu de leurs travaux, et M. REINWARDT fut forcé, par le dépérissement de sa santé, de renoncer trop tôt à ses utiles recherches.

Ces désastres n'ont point rebuté M. le docteur BLUME; chargé des fonctions de chef du service médical des *Indes Orientales*, il a consacré à la *Flore* de ces contrées tous les momens que lui laissaient des occupations importantes et multipliées. Il est parvenu, à force de constance et de sacrifices pécuniaires, à former un herbier composé d'environ 3000 espèces de plantes recueillies principalement à Java, dont il a déjà publié l'énumération dans un ouvrage imprimé aux Indes. M. le docteur Blume ne fut pas plus que les autres inaccessible à l'insalubrité du climat, et quand le mauvais état de sa santé a fait craindre pour ses jours, il est revenu dans la mère-patrie où il s'est occupé sans relâche à classifier, à coordonner les fruits de ses nombreuses découvertes. C'est ce travail que M. Blume se propose aujourd'hui de publier sous les auspices de S. M., et sous le titre de *Flora Javae et insularum adjacentium.*

L'auteur a été secondé par M. le docteur FISCHER dans la rédaction de cet ouvrage qui comprendra toutes les plantes découvertes et étudiées sur les lieux même, soit par M. le docteur Blume, soit par MM. Reinwardt, Kuhl et van Hasselt. L'ouvrage, écrit en latin, est à la portée des savans de toutes les nations. Les plantes y seront disposées d'après l'ordre naturel des familles; cet ordre permet de donner l'aperçu le plus complet de la végétation du pays et de faire en même temps de l'histoire de chaque famille un tableau séparé et en quelque sorte indépendant de l'ensemble que doit présenter l'ouvrage. Après avoir donné la description exacte et détaillée de chaque genre de plantes, de chaque espèce et de ses variétés, l'auteur traitera de leur organisation, de leur affinité entre elles, avec les plantes des autres pays, et de leur distribution géographique; il établira, autant que possible, la synonymie locale, en prenant pour guides les meilleurs travaux spéciaux sur la végétation dans l'Archipel Indien et les pays voisins et les ouvrages classiques sur la Botanique; enfin il s'attachera à suivre le plan tracé dans les beaux écrits de MM. de HUMBOLDT et BONPLAND intitulés: *Plantes équinoxiales* et *Nova genera plantarum.*

Les plantes ont été dessinées sur les lieux de leur végétation naturelle, et sous les yeux de l'auteur; le nombre en étant trop considérable pour être gravé en entier, on se bornera aux espèces nouvelles et à celles dont, jusqu'ici, l'on n'a eu qu'une figure imparfaite. L'exécution des planches est confiée aux artistes les plus habiles dans la lithographie et dans la gravure.

D'après tout ce qu'il vient d'être dit, il est inutile de faire remarquer que la *Flore de Java* n'a rien de commun avec les ouvrages décrits et dessinés depuis long-temps. Non moins important que les travaux de RHEEDE, de RUMPH, de BURMAN, celui de M. BLUME aura l'avantage d'être neuf, beaucoup plus complet, à la hauteur des connaissances actuelles en Botanique et de se rapprocher des meilleurs écrits consacrés à cette science. De leur côté, les éditeurs feront tous leurs efforts pour rendre l'exécution matérielle digne de la perfection de l'ouvrage.

Ils se flattent que le public voudra bien encourager une entreprise difficile, dispendieuse et véritablement nationale. Les rapports continuels de notre pays avec l'Archipel Indien et les intérêts commerciaux d'un grand nombre de nos compatriotes nous rendent extrêmement utile la connaissance approfondie des productions de cette terre; en même temps la nouveauté des découvertes promet aux botanistes un ensemble de faits peu connus à ajouter au domaine de la science.

L'ouvrage paraîtra par souscription; il aura environ *cent livraisons in-folio, papier vélin*, et il en sera publié *une* ou *deux par mois*, composées chacune de six planches ou seulement de *trois en format double*; les planches seront accompagnées du texte nécessaire à leur intelligence.

Le prix des exemplaires avec figures *coloriées* est fixé à fl. 5 des Pays-Bas; celui des exemplaires avec figures *noires* à fl. 4 des Pays-Bas; on fait observer que pour l'un et l'autre cas, les figures des analyses seront *coloriées*.

Les premières livraisons, dont un certain nombre sera déposé le plus tôt possible chez les principaux libraires nationaux qu'étrangers, seront distribuées dès que les frais de cette entreprise seront en partie converts par le nombre des souscriptions.

Après la publication des vingt-cinq premières livraisons qui formeront le premier volume, le prix des exemplaires coloriés sera augmenté *d'un florin et demi*, et celui des exemplaires non coloriés *d'un florin des Pays-Bas*.

On souscrit, à Bruxelles chez les soussignés, et chez les principaux libraires du royaume et de l'étranger. Les souscripteurs sont priés d'inscrire exactement leurs noms et qualités, pour que la liste puisse en être imprimée dans le premier volume de l'ouvrage.

Bruxelles, Mai 1828. J. FRANK, libraire. H. REMY, imprimeur.

TE BATAVIA TER LANDS DRUKKERIJ.